

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

A környezeti felelősség hatékonyabb érvényesítését szolgáló jogalkotási kezdeményezés

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Rossz példák

Kiskunhalas külső részén, az Alsószállási-csatorna előtt, a lakóházaktól 100-150 méterre található ingatlanon van egy elhagyott veszélyeshulladék-telep. A területen nagyobb műanyag tárolókban és kisebb fémhordókban veszélyes hulladékok: festékek, olajok, oldószerek, savak, vegyszerek vannak, akár 1000 tonnát meghaladó mennyiségben. A hordók és tárolók egy része megrongálódott, kiszakadt; belőlük a veszélyes anyagok kijutottak. A véletlenszerűen vizsgált talajmintában a Greenpeace számos fém-, illetve ásványolaj-szennyezést talált a határértéket meghaladó mennyiségben.

Szennyezett területek és időzített vegyi bombák Magyarországon

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME T ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Lőrinci

Az alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesének közös jelentése az AJB-2373/2018. számú ügyben

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszasságok orvoslása és jövőbeni bekövetkezése lehetőségének megelőzése érdekében – a jelentésben foglaltak alapján – az alapvető jogok biztosa felkéri

- 4.) A nemzetgazdasági minisztert és a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy az Ajbt. 37. § (1) bekezdése alapján kezdeményezzék a hatósági döntések végrehajtásához, azonnali intézkedések megtételéhez szükséges, egyszerűen igénybe vehető állami költségvetési források biztosítását, melyekkel minden esetben biztosítható a döntések kényszerítése (különös figyelemmel a veszélyes környezet- és egészségvédelmi helyzetekre).
- 7.) A földművelésügyi minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy az Ajbt. 37. § (1) bekezdése alapján – szükség esetén emberi erőforrásokért felelős miniszter és további miniszterek bevonásával – kezdeményezzék a 106/1995.Kr., a felszámolási eljárások során a „szennyező fizet” elv és a környezetvédelmi terhek érvényesítésére vonatkozó szabályok felülvizsgálatát, továbbá tegyenek javaslatot a Kormány számára a hasonló jövőbeni helyzetek kialakulásának megakadályozása érdekében.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMEI ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Több lábon álló rendszer (Ajbt. 3. § (1) g))

A környezethasználat folyamatának szakaszai:	Létező és javasolt új eszközök:
Tevékenység megkezdése előtt, az előkészítés, tervezés fázisa	<ul style="list-style-type: none">• KHV, engedély, bejelentés, ellenőrzés és preventív eszközök: biztosíték, felelősség-biztosítás kikötése stb.
A környezethasználat folytatása, „üzemelés szakasza”	<ul style="list-style-type: none">• Ellenőrzés, engedély felülvizsgálata, változásjelentés, biztosíték és kockázati-járulékfizetés kikötése elkülönített alapba• Szükséghez mérten: Felmérés, kötelezés, (hatósági) kárelhárítás, kárfelszámolás, helyreállítás
Lezáruló/lezárult környezethasználat	<ul style="list-style-type: none">• Kötelezés, felmérés, (hatósági) kárelhárítás, kárfelszámolás, helyreállítás
Történeti/öröklött szennyezés	<ul style="list-style-type: none">• Állami szerepvállalás, alapok

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Biztosíték és biztosítás

- Az alap kiegészítéseként, a jövőben bekövetkező károk esetére
- Alapja az ELD irányelv, és a Kvt. 101.§ (5), amelynek a végrehajtásra vonatkozó Kr. nem született meg
- alábbi esetekben (a) váratlan események, (b) működéssel együtt járó szennyezések (c) kármentesítések
- Kihívást jelent a mérték meghatározása, tekintettel a felszámolandó károk jelentőségére
- Léteznek megoldások alapok biztosítására egyes cégeknél

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Megoldási lehetőségek

- a) hitelintézet vagy biztosító által vállalt garancia, illetve ezzel egyenértékű banki kötelezettségvállalás, elkülönített bankszámla,
- b) biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény,
- c) hitelintézetnél biztosíték céljából elhelyezett, elkülönítetten kezelt és zárolt pénzösszeg,
- d) fedezet biztosítása zálogjoggal, ingatlan fedezetkénti megjelölésével elidegenítési és terhelési tilalom, vagy korlátozás mellett,
- e) biztosítási szerződés,
- f) környezethasználók befizetése kárelhárítási, kármentesítési alapba,
- g) környezetvédelmi céltartalék.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Alapvető esetek:

- a) Jelentős környezeti kockázatú tevékenységnek minősüljenek ex lege az egységes környezethasználati engedélyhez kötött tevékenységek a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2. számú melléklete alapján.
- b) A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdése szerinti **kármentesítésre kötelezett** esetében a beavatkozást elrendelő határozat tartalmi elemeként jelenjen meg a biztosítékadási kötelezettség.
- c) **Hulladéklerakók** esetén a jogszabályban meghatározott hulladéklerakók üzemeltetője köteles az előzetes rekultivációs tervben becsült költségeket lefedő biztosíték képzésére.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Környezethasználó megszűnését követő garanciák

- Jogutód nélküli megszűnés, különösen a felszámolás esetén
- A gazdasági tevékenység költségei közé épüljön be az okozott környezeti teher költségfedezete is
- Aktívabb hatósági fellépés lehetővé tétele az intézkedések és költségek megállapítása terén
- A környezeti kár miatt érintetteknek a hitelezővé válása szükséges – hitelezői sorrendben elfoglalt helyük?
- A felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményeiről szóló 106/1995. (IX. 8.) számú Kormányrendelet (FeR) azonban némileg felülírja a Kvt előírását, és nem minden esetre követeli meg az állapotértékelést.
- A környezethasználat negatív hatásainak semlegesítése, a kárt és kárveszélyt megelőző intézkedések megtétele a végelszámolás és a felszámolási eljárás ideje alatt is kiemelendő feladat.

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ÉLLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Pénzügyi alapok

- Célhoz kötött, elkülönített pénzügyi alap
- A kárért felelős környezethasználó helytállása hiányában, illetve eleve állami felelősségi körbe tartozó környezeti kár esetében
- Definiált bevételi forrásokkal (termékdíj, esetleg kockázati járulék bevezetése, ill. hozzájárulás központi költségvetésből)
- A fenyegető vagy már bekövetkezett környezeti kár terjedésének megelőzésére, felszámolására
- megfelelő információ és adatszolgáltatás és ezek naprakész nyilvántartási rendszere.
- Kritikus kérdés, hogy az egyedi ügyben eljáró hatóságok hogyan és milyen feltételekkel férhetnek hozzá a pénzügyi alaphoz.
- Visszkereseti lehetőséggel, amennyiben lehetséges

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME ELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Hatósági szervezetrendszer hatékonyságának növelése

- A hatósági eszközrendszer megerősítése szükséges, hogy a környezeti szempontokat már a tervezés és engedélyezés fázisában is hatékonyan tudják érvényesíteni
- Hatósági kötelezések végrehajthatósága
- Helyszíni szemléhez és ellenőrzési jogkörökhöz megfelelő infrastruktúra, humán és pénzügyi erőforrás biztosítása
- Szakkérdésként való elbírálás esetén biztosítani kell a környezeti szempontok transzparenciáját és érvényesíthetőségének eljárásjogi garanciáit
- Általános kérdés a környezetvédelmi szakkérdések feltétlen megjelenítése
- Folyamatos ellenőrzés, hatékony szankciók
- Kármentesítések: adatbázis naprakészen tartása, gyors hatósági fellépés eszközeinek megteremtése
- érintett társadalmi szervezetek, illetve önkormányzatok ügyféli jogállásának biztosítása.